



**Kommunstyrelsekontoret**

Handläggare: Mikael Forssander  
Titel: Beredningsansvarig  
E-post: mikael.forssander@norrtalje.se

Till: Val- och demokratinämnden

## Förslag till ändrade valdistrikt mandatperioden 2026–2030

### Förslag till beslut

Val- och demokratinämnden föreslår:

Kommunfullmäktige antar förslaget till ändrade valdistrikt enligt kommunstyrelsekontorets tjänsteutlåtande.

### Sammanfattning

Utifrån erfarenheterna vid EU-valet 2024 har kommunstyrelsekontoret tagit fram ett förslag till ändrade valdistrikt inför de allmänna valen 2026. Det är den mest genomfattande översynen som har genomförts av Norrtälje kommuns valdistrikt sedan 2013 och syftar till att möjliggöra en effektiv valadministration. Förändringarna består bland annat i att Björnö har blivit ett eget distrikt i Norrtälje och att Hårnacka och Långgarn bildar ett eget valdistrikt kallat Norrtälje Östra. Dessa förändringar innebär följdverkningar för den omkringliggande landsbygden varför flera distrikt har ändrats.

### Ärendet

#### Bakgrund

Enligt vallagen ska respektive länsstyrelse fastställa valdistriktsindelningen i länets kommuner utifrån förslag från kommunen. Kommunfullmäktige behöver därför fastställa ett förslag till valdistriktsindelning inför de allmänna valen 2026.

Formellt ska ett valdistrikt ha mellan 1000–2000 röstberättigade om inte särskilda skäl föreligger. Norrtälje kommun är idag indelad i 43 valdistrikt där 13 av dessa är mindre än 1000 röstberättigade. Nuvarande distriktsindelning fastställde länsstyrelsen inför de allmänna valen 2022 men några mer omfattande förändringar har inte genomförts sedan 2013 då en mer större revidering gjordes av framför allt distrikten i den norra kommundelen.

Inför arbetet med översynen identifierade valorganisationen nedanstående fem punkter som den nya indelningen behövde adressera. De bygger på erfarenheterna vid EU-valet och synpunkter både från väljare och röstmottagare:

1. Norrtälje stads östra ytterområden och gränsen mot valdistriktet Estuna.
2. Valdistriktsindelningen av landsbygden kring Norrtälje stad.
3. Björnö-områdets tillhörighet i valdistriktet Frötuna Norra och i förläningen indelningen av Frötuna i två distrikt.
4. Behovet av valdistriktet Norrtälje: Färsna-Öster Knutby.

## 5. Valdistriktsindelningen av Hallstavik och Herräng med tillhörande landsbygd.

Den övergripande inriktningen presenterades för val- och demokratinämnden i november 2024 och utifrån den har kommunstyrelsekontoret tagit fram ett förslag.

### **Den nya valdistriktsindelningen**

Förslaget i sin helhet framgår av bilagorna till detta tjänsteutlåtande men sammantaget syftar det till att möjliggöra en effektiv valadministration där antalet distrikt har reducerats till 40 samtidigt som tre nya distrikt har tillkommit. Utifrån de fem punkterna som angavs ovan kan förändringarna sammanfattas enligt följande:

#### *Norrtälje stads östra ytterområden och Färsna-Öster Knutby*

Området kring Hårnacka tillhörde tidigare Estuna men är i realiteten en del av Norrtälje stad. Därför har området tillförts staden och bildar tillsammans med Långgarn ett eget distrikt kallat Norrtälje Östra. Förändringen innebar tillsammans med översynen av Färsna-Öster Knutby att hela indelningen av norra Norrtälje stad behövde ändras. Förenklat har valdistriktet Fågelsången delats där den västra halvan har tillförts Färsna-Öster Knutby medan den östra delen har slagits samman med Solbacka. Samtliga förändringar har genomförts i syfte att antalet röstberättigade i valdistrikten ska vara cirka 1500. Valadministrativt är siffran 1500 ett fördelaktigt riktvärde eftersom det ger goda förutsättningar för såväl de röstande som röstmottagarna att utföra sitt uppdrag effektivt.

Vidare togs delar av den omkringliggande landsbygden kring Nånö in i det tidigare distriktet Färsna-Öster Knutby. För att spegla förändringen föreslås distriktet namnändras till Norrtälje Norra. Att inkludera området utanför Norrtälje stad ligger i linje med den utveckling som slås fast av Norrtälje kommuns översiktsplan och det gör att antalet röstberättigade i distriktet beräknas vara cirka 1500.

#### *Valdistriktsindelningen av landsbygden kring Norrtälje stad*

Eftersom valdistriktet Estuna förlorat röstberättigade till Norrtälje stad behövde justeringar genomföras av valdistrikten på landsbygden kring Norrtälje stad. Förenklat tillfördes Lohärad till Estuna men gränsen justerades även i norr mot Söderbykarl så delar av Svanberga tillfördes Söderbykarl samtidigt som gränsen korrigerades i öster mot Roslagsbro där Uddeboö tillfördes Roslagsbro. Gällande sistnämnda distriktet korrigerades också gränsen mot Älmsta där området kring Nyby tillfördes Älmsta. Denna förändring baserade sig på närhetsprincipen.

Vad gäller Malsta tillfördes området till Skederid och Husby-Sjuhundra baserat på det faktum att Rö föreslås överföras till Rimbo. Om Rö överfördes till Rimbo kom distriktet att bli för litet men genom att tillföra Malsta kom distriktet upp i nödvändigt antal. Förändringen baseras på det faktum att det tidigare distriktet var en av de största och det har framförts från distriktet själva att en översyn behöver genomföras.

#### *Björnö-områdets tillhörighet i valdistriktet Frötuna Norra och i förläningen indelningen av Frötuna*

I likhet med Hårnacka i norr är Björnö idag en del av Norrtälje stad. Merparten av de röstberättigade i det tidigare Frötuna Norra bor i området varför indelningen av Frötuna Norra och södra kom att behöva ses över. I det nya förslaget är Frötuna ett distrikt igen men området kring kyrkan har tillförts Norrtälje stad utifrån närhetsprincipen samtidigt som gränsen har korrigerats mot Rådmansö i väster och en mindre korrigerad av gränsen mot Hysingsvik i söder.

Vad gäller Rådmansö föreslås distriktet att delas i två, västra respektive östra. Förändringen baseras i likhet med Skederid-distriktet på att önskemål har framförts från röstmottagarna själva eftersom distriktet var bland de största.

#### *Valdistriktsindelningen av Hallstavik och Herräng med tillhörande landsbygd*

En utmaning med gällande valdistriktsindelning är att området kring Hallstavik och Herräng. Avstånden till vallokaler är långa samtidigt som antalet röstberättigade är få. I nuvarande indelning är till exempel västra Hallstavik en del av distriktet Edebo-Ununge med vallokal i Skebobruk samtidigt som de boende i området kring Trästa och Norrby tillhör Herräng trots att det inte finns några kollektivtrafikförbindelser mellan de båda platserna.

I syfte att korrigera detta har ett flertal förändringar genomförts. Herräng har tillförts distriktet Hallsta Norra samtidigt som området kring Trästa har överförts till Väddö Nora. Vidare har Edebo-Ununge delats och området norr om Edebo och Skärsta har förts över till Hallsta centrum. För att spegla den förändringen föreslås distriktet namnändras till Hallstavik – Västra. Området kring Edebo och ner till Skebobruk har slagits ihop med distriktet Häverö medan Ununge föreslås tillföras Edsbro. Detta på grund av närhetsprincipen samtidigt som den föreslagna distriktsindelningen innebär att samtliga av distrikten ligger mellan 1000–1500 röstberättigade.

#### *Förändring av distriktsindelningen i Rimbo*

I samband med översynen av valdistrikt genomförde valsamordningen även en granskning av indelningen av Rimbo med tillhörande landsbygd. Valgeografiskt är nuvarande indelning av Rimbo inte fördelaktig eftersom distriktet Rimbo Ombyggd innesluter Rimbo och när orten växer med utbyggnaden av bland annat Bålbro så är det svårt att göra justeringar. Vidare är distriktet Rö, Skederid och Husby-Sjuhundra ett av kommunens största distrikt där röstmottagarna själv har påtalat ett behov av en översyn av distriktet. Utifrån det har indelningen setts över vilket har inneburit att gränserna i Rimbo har helt ritats om samtidigt som Rö föreslås tillföras distriktet Rimbo Södra. För att distriktet som är kvar kring Finsta föreslås Malsta att tillföras distriktet. Det ligger geografiskt nära och Sundsta som angränsar till Malsta är redan idag en del av distriktet.

Vidare korrigerades även gränsen mellan Rimbo och Fasterna i syfte att öka antalet röstberättigade i sistnämnda distrikt. Förändringen bestod i att området kring Ekebyholm tillfördes Fasterna. Vad gäller förändringarna i Rimbo är valsamordningens bedömning att det kommer få marginell inverkan på väljarna eftersom alla röstberättigade i Rimbo röstar på Långsjöskolan.

#### **Sammantagen bedömning**

Kommunstyrelsekontoret är medveten om att förslaget innebär en större förändring gentemot gällande indelning. Samtidigt finns det ett behov av att göra ett behov särskilt eftersom någon större översyn inte har genomförts på mer ett decennium. Förslaget syftar också till att möjliggöra en mer effektiv valadministration där distrikten knyts till kommunens tätorter i gemensamma lokaler. Det effektiviserar logistiken och möjliggör också röstmottagarna kan hjälpa varandra vid till exempel köbildning eller ha gemensamma ytor för att ta valsedlar.

Några av de föreslagna ändringarna dessutom helt nödvändiga. Det gäller till exempel att Hårnacka och Björnö tillförs Norrtälje men även justeringen av Skärstaområdets tillhörighet till Edebo-Ununge i Hallstavik. Sedan får dessa förändringar konsekvenser för den omkringliggande landsbygden som behöver hanteras utifrån det faktum att ett distrikt ska ha 1000 röstberättigade. Att det skulle föreligga särskilda skäl att dessa distrikt skulle vara mindre är svårt att åberopa med tanke att de ligger i närheten av tätorter.

Eftersom de föreslagna förändringarna är så pass omfattande kommer kommunstyrelsekontoret att ta fram en kommunikationsplan för att säkerställa att väljarna i de berörda distrikten får information i god tid gällande den nya valdistriktsindelningen.

#### **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts av kommunstyrelsekontorets stabs- och planeringsavdelning i samverkan med samhällsbyggnadskontoret kart- och mätnheten. Ärendet har även delgivits kommunstyrelsekontorets Näringsliv- och etableringsenhet utifrån ärendets landsbygds- och skärgårdsperspektiv.

#### **Ekonomiska konsekvenser**

En förändring av valdistrikten kommer att få gynnsamma ekonomiska konsekvenser. De direkta besparingarna är relativt låga sett till nämndens totala ram under ett valår men förslaget innebär en effektivisering av hela valadministrationen vilket gör att den indirekta

besparingen blir högre. Vid en preliminär beräkning uppgår den direkta besparingen till cirka 60 tkr baserat på arvoden och lokalhyror vid EU-valet 2024.

## Konsekvenser för barn

Ärendet bedöms inte få några konsekvenser för barn.

## Landsbygds- och skärgårdsperspektiv

Frågan om förändrade valdistrikt har ett landsbygds- och skärgårdsperspektiv eftersom valdistriktsindelningen avgör var väljarna röstar. Vallagen reglerar storleken på distrikten och ett distrikt får inte ha färre än 1000 röstberättigade om inte särskilda skäl föreligger. I realiteten innebär det att valdistrikten i glesbygden blir stora till ytan alternativt utgör ytterområden till valdistrikt i tätorterna.

Kommunstyrelsekontoret har tagit fram förslaget till förändrade valdistrikt utifrån en effektiv valorganisation vilket i praktiken har inneburit att vallokaler föreslås koncentreras till kommunens tätorter. Det gäller framför allt i de norra kommundelarna där Hallstavik, Älmsta och Svanberga samlar flera valdistrikt medan Grisslehamn, Herräng, Lohärad, Skebobruk och Söderbykarl inte längre kommer ha en vallokal på orten. Avståndsmässigt kommer flera väljare att få kortare eller likvärdigt avstånd till sin nya vallokal utifrån förslaget till distriktsindelning men i de berörda orterna blir avståndet längre och kan komma att påverka valdeltagandet. Vilken effekt detta kommer att få för valdeltagandet är svårbedömt givet att fler väljer att förtidsrösta och det kan också vara en möjlighet att utöka förtidsröstningen på dessa orter.

Jenny Nordström  
Tf. kommundirektör  
Kommunstyrelsekontoret

Johan Hernman  
Stabs- och planeringschef  
Stabs- och planeringsavdelningen

## Bilaga/Bilagor

Presentation av förslag till förändrade valdistrikt den 4 februari 2024  
Tabell över föreslagen distriktsindelning med riskbedömning  
Kartbilagor med gällande och förslagen distriktsindelning över Norrtälje kommun, Norrtälje stad, Rimbo och Hallstavik

## Beslut skickas till

Kommunstyrelsen